

El Govern prohibeix construir noves granges en 36 de les 50 poblacions d'Osona

La mesura forma part del nou decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes

Una cuba escampant purins en un camp de la Plana de Vic. | Adrià Costa

El Govern ha aprovat el decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes. L'objectiu de la nova normativa és assegurar la qualitat dels sòls i de les aigües subterrànies del país, i garantir, a la vegada, la viabilitat i la sostenibilitat de les explotacions ramaderes i del sector carni català. Per aconseguir-ho, el decret aprofundeix en un model de gestió basat en la valorització de les dejeccions com a recurs.

Així mateix, preveu limitacions pel que fa l'increment de bestiar en zones vulnerables per nitrats. En aquest sentit, estableix una moratòria de dos anys per a ampliacions i construcció de noves granges en els 66 municipis del país que tenen un alt índex de càrrega ramadera, (ICR), és a dir superior a 1,2.

Entre aquests municipis, hi ha 35 de les 50 poblacions d'Osona. Es tracta de Balenyà, Calldetenes, L'Esquirol, Folgueroles, Gurb, Lluçà, Malla, Manlleu, les Masies de Roda, les Masies de Voltregà, Muntanyola, Olost, Orís, Oristà, Perafita, Prats de Lluçanès, Roda de Ter, Sant Agustí de Lluçanès, Sant Bartomeu del Grau, Sant Boi de Lluçanès, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Julià de Vilatorrada, Sant Martí d'Albars, Sant Pere de Torelló, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà,

Santa Eugènia de Berga, Santa Eulàlia de Riuprimer, Seva, Sobremunt, Taradell, Tavèrnoles, Taverter, Tona, Torelló i Vic.

Per a la resta d'explotacions ramaderes situades en zones vulnerables per nitrats -amb un índex d'entre 0,8 i 1,2-, l'increment de bestiar només serà possible amb l'exportació de nutrients fora de la zona vulnerable. El decret determina que s'assigni a cada explotació ramadera una quantitat de nitrogen de referència, que és el màxim que podran aplicar a les zones vulnerables.

Una gestió més eficient

El decret està signat pels departaments d'Agricultura; Territori i Sostenibilitat, i Salut i ha estat treballat i concertat amb el sector. La nova normativa pretén assegurar que la gestió real sigui més eficient, fent un ús més adequat dels fertilitzants orgànics i minerals per millorar la qualitat dels sòls i de les aigües subterrànies, a la vegada que vol garantir la viabilitat i la sostenibilitat de les explotacions agrícoles i ramaderes del país.

Per aconseguir-ho, es preveuen tres grans línies d'actuació: la millora en origen en la gestió de les dejeccions de les explotacions ramaderes, incloent-hi el seu tractament; la innovació i millora en les aplicacions als sòls, mitjançant una fertilització orgànica d'excel·lència, i el control i seguiment d'aquestes aplicacions, garantint la seva traçabilitat.

El Decret promou la valorització de les dejeccions com a recurs dins d'un esquema de bioeconomia circular, amb una fertilització ajustada a les necessitats dels cultius, una aplicació feta amb maquinària adequada i, fins i tot, quan calgui, en l'exportació dels excedents de nutrients. El decret, a banda del règim sancionador, reforça el Pla de control i potencia el sistema de control dels nutrients al sòl. Així, es prenen 500 mostres de sòl agrari a l'atzar que són analitzades, per comprovar que no es superen les concentracions màximes de nutrients al sòl.

Altres limitacions a l'increment de bestiar en zones vulnerables per nitrats

El decret també estableix una moratòria absoluta de dos anys en altres municipis de Catalunya amb un alt índex de càrrega ramadera. La majoria d'aquests municipis s'ubiquen a la Catalunya Central (48). A més d'Osona, també contempla els municipis de Sant Feliu Sasserra (Bages); Avià, Casserres, Gironella, Montclar Olvan, Puig, Reig, Sagàs, Santa Maria de Merlès i Viver i Serrateix (Berguedà); Collsuspina i Santa Maria d'Oló (Moianès).

A les comarques lleidatanes són set els municipis amb un ICR superior a 1,2. Són Puiggròs (Garrigues), Bellmunt d'Urgell (Noguera); Gelmés, Miralcamp, Mollerussa i Vilanova de Bellpuig (Pla d'Urgell); Soses (Segrià). A l'Àmbit Metropolità, els sis municipis afectats per la moratòria són Bigues i Riells, Cànoves i Samalús, Cardedeu, Llinars del Vallès, Sant Antoni de Vilamajor i Sant Pere de Vilamajor (Vallès Oriental). Mentre a les comarques gironines en són cinc: Banyoles, Camós i Porqueres (Pla de l'Estany) i Lladó i Santa Llogaia d'Àlguema (Alt Empordà).

Aplicació pràctica del model de gestió

En origen a la granja, l'objectiu és reduir el volum de fems i purins així com del nitrogen, i altres nutrients, generats a les explotacions ramaderes, mitjançant la millora de l'alimentació del bestiar i l'ús de noves tecnologies; millorar els sistemes d'emmagatzematge i potenciar els sistemes de tractament que permeten l'exportació de nutrients fora de les zones amb alta densitat ramadera, en un esforç de bioeconomia circular.

En destí, es pretén garantir una fertilització d'excel·lència ajustada a les necessitats dels cultius i dels sòls. Una normativa ja prohibeix les aplicacions de purins amb vano o ventall, evitant així pèrdues de nitrogen per volatilització, buscant incrementar l'eficiència i aconseguir el màxim aprofitament dels nutrients aportats.

En aquest sentit, els equips d'aplicació de dejeccions ramaderes hauran de disposar d'un sistema que permeti una elevada uniformitat de distribució i un bon ajustament de la dosi, i hauran de disposar d'un conductímetre, o altre mètode de precisió equivalent, que permeti estimar la concentració de nutrients del purí. Per a totes dues obligacions s'ha establert un període transitori per tal que el sector s'hi pugui adaptar. També s'estableix un assessorament tècnic obligatori per als agricultors per aconseguir una bona fertilització.

Una altra de les mesures que introdueix el decret per tal de minimitzar les molèsties al conjunt de la ciutadania és que escurcen els períodes d'aplicació i enterrat i es prohibeixen les aplicacions de fertilitzants orgànics com ara purins en festius i caps de setmana a menys de 500 metres de nuclis urbans. En concret, no es podran aplicar des de les tres de la tarda del divendres o vigília de festiu fins a les dotze de la nit de diumenge o bé del dia festiu. Se n'exceptuen, però, les aplicacions amb injectors que deixin el fertilitzant totalment incorporat dins del sòl, així com les aplicacions de productes inclosos dins l'àmbit d'aplicació de la normativa de productes fertilitzants o de substrats.

Els titulars de les explotacions ramaderes i agrícoles hauran de fer una declaració anual relativa a la gestió de les dejeccions i altres fertilitzants nitrogenats, tan orgànics com minerals, amb la finalitat de garantir la seva traçabilitat. D'altra banda, per garantir la traçabilitat del transport, si la parcel·la a fertilitzar és a més de 10 quilòmetres (a 5 quilòmetres dos anys després de la publicació del decret), o bé si es tracta d'una empresa de serveis, caldrà que els equips de transport de dejeccions ramaderes vagin equipats amb un dispositiu electrònic de posicionament global (GPS), per tal d'assegurar una major traçabilitat de les aplicacions de dejeccions ramaderes a llarga distància.

Revalorar les dejeccions

La nova normativa busca promoure les dejeccions ramaderes que generen les granges com un recurs que, ben aplicat, pot mantenir o fins i tot millorar la qualitat dels sòls agrícoles, la qual cosa es traduiria en un increment substancial del potencial productiu dels cultius implantats. Amb aquest objectiu, fa més de quinze anys que la Generalitat treballa en la investigació i l'experimentació de camp i ofereix assessorament a les explotacions per a la correcta gestió de les dejeccions.

A més, en els darrers anys, s'han posat en marxa programes de recerca cofinançats entre Agricultura i la Unió Europea, com ara el del projecte Life Futur Agrari, el Life Agríclose i el projecte de conques hidrogràfiques, que han servit per fer arribar al sector aquelles eines existents per a millorar el maneig de fems, purins, gallinasses i altres adobs, així com per a donar pautes per a minimitzar els continguts elevats de nutrients en zones de Catalunya amb una elevada concentració ramadera.

Actualment des del departament s'està treballant amb altres organitzacions en dos projectes H2020 a nivell europeu. Es tracta d'EFFECT, per explorar noves formes contractuals entre ramaders i agricultors, i FERTIMANUR, per obtenir productes fertilitzants d'alt valor, tot dins un enfoc de bioeconomia circular.

El desplegament del decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes suposarà una inversió per a l'Administració d'uns 800.000 euros, mentre el sector també haurà de fer inversions en maquinària d'aplicació i tractaments.